

Rapport

Debat om liturgi Lolland-Falsters Stift 2018-19

Fakta

Liturgi-debat-gruppen:
Sognepræst Mette-Marie Trankjær, Horbelev-Falkerslev pastorat (MTR)
Organist Flemming C. Hansen, Sakskøbing sogn. (FCH)
Intern sælger Jens Chr. Been, Maribo (JCB)
Sygeplejerske Tina Schrøder Pedersen, Havlørkke (TSP)
Sognepræst Hans Maaløe, Østofte Pastorat (HMAA)

Kalender

- 180223 biskop Marianne Gaarden (MARGA) inviterer til facilitering af liturgidebat om <https://www.lfstift.dk/nyheder-2017/hvem-skal-bestemme-over-gudstjenesten-i-folkekirken>
- 180613 Invitation på Landemode
- 180701 Invitation går ud via Nyhedsbrev
- 180817 Liturgi-debat-gruppen holder første møde.
- 190125 Invitation lægges ud som video på stiftets hjemmeside.
<https://www.lfstift.dk/fremtidens-folkekirke/skal-gudstjenesten-fornyes>
- 190319 Debat i Maribo Domsogn (tsp+hmaa)
- 190411 Invitation fra lægfolk udsendes til menighedsråd
<https://www.lfstift.dk/Resources/Persistent/f/4/5/5/f455fa5cdf6f859fecea482738903e1758350405/Liturgi-brev%20til%20pr%C3%A6ster.pdf>
- 190730 Debat i Hunseby (jcb+mtr+hmaa)
- 190814 Debat i Tingsted (jcb+fch+mtr)
- 190911 Debat i Østofte (jcb+mtr+hmaa)
- 190924 Debat i Tågerup-Olstrup-Errindlev (tsp+mtr+hmaa)
- 190925 Debat i Sakskøbing (tsp+fch+hmaa)
- 190926 Debat i Landet-Ryde-Vesterborg (jcb+mtr+hmaa)
- 191009 Debat i Horbelev-Falkerslev (mtr+hmaa)
- 191029 Debat i Horslunde-Nordlunde-Nøbbet (tsp+mtr+hmaa)
- 200108 Debat i Væggerløse (mtr+hmaa)
- 200122 Liturgi-debat-gruppen holder afsluttende møde.

Om debatterne, ledelse, form og materialer

Debatterne er kommet i stand efter invitation fra sogn eller menighedsråd. Datoer og bemanning m.m. er koordineret af debatgruppen.

Debatterne har typisk været holdt lokalt, i sognenes sognegård eller konfirmandstue. Værter har været menighedsrådet eller værterne for en sogneaften. Debatten har enten været på som et punkt på en møde-dagsorden, eller som tema på en sogneaften.

Debatgruppen har deltaget med 2-3 medlemmer, hvoraf en har ledet debatten, en har refereret og en yderligere evt. har deltaget i debatten.

Debatten har gerne haft form af kort, fokuseret brainstorm over spørgsmålene:

- a. Hvordan synes du forholdet skal være mellem frihed og fasthed? D.v.s. ønsker vi at højmissen er den samme, om du går i kirke hjemme eller på ferie i Grenå? Eller ønsker vi frihed lokalt til at lave den højmesse, som vi nu synes passer her hos os, - hvilket kan betyde, at i nabosognet er højmissen ”noget underligt noget”?
- b. Hvad er, for dig, højmissens vigtigste, helt u-opgivelige led? Og er der led i højmissen, som du sagtens kan undvære?
- c. Fælles samtale, hvor lederen har fokuseret på at bringe synspunkternes forskellighed mest muligt i spil.

Debatterne har haft en varighed fra 30 minutter til 2 timer, afhængig af hvor lang tid indbyderne har sat af.

Outputs af debatterne

Alt debat materiale, referater og spørgeskemaer vedhæftes denne rapport.

Debatgruppen har på baggrund af debatterne samlet et antal observationer/konklusioner:

- Det er vores *meget generelle* indtryk, at der er et overordnet ønske om fasthed i højmissens liturgi.
- Man vil gerne kunne genkende højmissen over hele landet, og samtidig have fuld frihed lokalt!
- Man er åben for forandring, der skal bare ikke laves noget om!
- Der er muligvis en tendens til at man ønsker musikalsk fornyelse.
- Holdningerne til liturgi er umådeligt diverse! Liturgiske led, som nogen meget gerne ville være foruden, kan andre på ingen måde undvære.
- Højmissen skaber rum for mange, meget forskellige og forskelligartede præferencer, f.eks. udsagn som:
  - ”Det vigtigste er trosbekendelsen, det fællesskab der opstår”
  - ”Jeg elsker når præsten vender sig om og beder til Gud, så falder det hele på plads”
  - ”Når jeg rejser mig for at gå op til nadver, ophører jeg med at eksistere. Så bliver jeg ét legeme sammen med de andre, indtil jeg igen sidder på min plads”
  - ”Prædikenen er det, jeg kommer for, og som giver mig noget med hjem”
  - ”Hvis ikke vi får velsignelsen kan vi ligeså godt lade være med at komme”
  - ”Det vigtigste er vi synger sammen. Læsningerne kunne jeg såmænd godt undvære”
- Hovedkonklusion: Vores *meget generelle* indtryk er at der er et overordnet ønske om fasthed i højmissens liturgi.

Bonus-outputs fra debatterne

Det er vores indtryk, at debatterne i væsentlig grad har været med til at styrke bevidstheden om liturgi og liturgiens betydning. Og det har ofte været fremhævet som meget positivt, ”hvor forskelligt vi ser på det, bare her hos os”.

Mange har givet udtryk for, det både var dejligt, men også næsten ”grænseoverskridende” at tale om liturgi og tro, fordi det er så personligt at dele med de andre i rådet/gruppen.

Der er næsten alle steder en bemærkelsesværdig positiv holdning eller kærlighed til den lokale præst.

Kulturerne er overordentlig forskellige fra sogn til sogn. Det kan f.eks. ses i valg af trakterment, der kan strække sig fra en tør kop kaffe, til smørrebrød med øl og vand og en ”lille skarp”.

Opstarten af gruppens arbejde tyder på, at initiativer fra kirkelige myndigheder måske kan drukne i informationsstrømmen. Først da der udgik invitation fra gruppens to lægfolk, begyndte gruppen for alvor at få henvendelser.

Udblik

Vi anser nu gruppens arbejde for afsluttet. Det er vores indtryk, at de sogne, der har deltaget i debatten har opdaget hvor store potentialer, der er i en gruppes debat om gudstjeneste, liturgi og tro.

MTR og HMAA er inviteret til at holde oplæg på FUV Gudstjenestekonference den 28.1.20 om folkelig liturgi-debat.

Vi i gruppen er ikke så lidt stolte over at have løbet debatten i gang her i landets mindste stift.

På liturgi-debat-gruppens vegne
Hans Maaløe
23. januar 2020